

VCA - op weg naar uniforme veiligheidsbeoordeling van toeleveranciers

Veiligheid - een zorg van twee partijen

W.N. Top: Det Norske Veritas Benelux.
Rotterdam

Zorg voor veiligheid van aannemers is voor een aantal opdrachtgevers, vooral in de (petro-)chemische en olie-industrie, al sinds jaren een zorg.

Vandaar hierbij een artikel van de heer Top over de "Veiligheids Checklijst Aannemers".

De zorg voor de veiligheid in de petrochemische industrie is er niet alleen vanwege de bescherming van het eigen personeel en de installaties maar ook om de zorg voor het personeel van de aannemer zelf. De "responsible care" gedachte die vooral leeft in de chemische industrie spreekt daarvan. Daarnaast is er natuurlijk ook de ervaring met negatieve publiciteit die gepaard gaat met het optreden van meer omvangrijke incidenten. De heer W.N. Top is lid van de huidige VCA Coördinatie Commissie. Het is vooral zijn initiatief geweest dat heeft geleid tot de vorming van de oorspronkelijke Werkgroep Aannemer Veiligheid.

Ook voor een aantal aannemers is de zorg voor veiligheid en gezondheid van de eigen werknemers meer dan een wettelijke verplichting en wordt deze zorg gecommuniceerd naar opdrachtgevers, als onderdeel van de marketing van de dienstverlening. Goed werk is veilig werk!

Dat dit niet voor alle bedrijven uit de twee partijen (opdrachtgevers / opdrachtnemers) geldt, blijkt ondermeer uit de resultaten van een onderzoek dat werd verricht door het John Gray Institute. Weliswaar betreft het hier de situatie in de USA maar in Nederland lijkt een en ander vooralsnog niet wezenlijk anders of beter.

Het onderzoek, dat werd verricht voor het Department of Labor, omvatte 329 bedrijven in de proces industrie. Tijdens het onderzoek werden 600 werknemers van opdrachtgeverszijde en 623 van opdrachtnemerszijde geïnterviewd.

Het onderzoek door het John Gray Institute gaf o.a. het volgende beeld:

A. Met betrekking tot opdrachtnemerszijde (in vergelijking met opdrachtgeverszijde):

- personeel van opdrachtnemers ontvangen in de regel minder veiligheidstraining
- er vinden onder personeel van opdrachtnemers meer ongevallen plaats
- het personeelsverloop onder opdrachtnemers is aanzienlijk hoger
- personeel van opdrachtnemers zijn van minder fysieke en procedurele bescherming voorzien
- personeel van opdrachtnemers werken gebruikelijk niet binnen het kader van (veiligheids-)management systemen
- personeel van opdrachtnemers hebben minder vaardigheden
- personeel van opdrachtnemers hebben minder opleiding
- opdrachtnemers voeren gevaarlijker werk uit
- werknemers van opdrachtnemers werken onder druk om werk snel af te krijgen

Deze conclusies lijken, zo niet allen dan toch voor het merendeel, ook van toepassing op de Nederlandse situatie.

B. Met betrekking tot opdrachtnemerszijde:

- bij slechts 29 % van de opdrachtgevers was veiligheidspersoneel betrokken bij selectie van aannemers
- slechts 19 % van de betrokken opdrachtgevers had formele selectie procedures m.b.t. aannemers
- slechts 16 % van de betrokken opdrachtgevers beschikt over op schrift gestelde selectie procedures

Wat betreft de hier genoemde percentages kan niet zondermeer gesteld worden dat deze ook in Nederland van toepassing zijn. Daartoe ontbreken de gegevens. Wat, op basis van erva-

ring, wel gesteld kan worden is dat zeker niet alle opdrachtgevers in de proces industrie ook selectie procedures hanteren bij de keuze van aannemers. En voor zover dat wel gebeurt omvat de selectie niet steeds veiligheid op een meer omvangrijke manier. En verdere bevinding van het John Gray Institute was dat opdrachtgevers in toenemende mate gebruik maken van derden voor het uitvoeren van werkzaamheden. Redenen daartoe gegeven waren o.a.: een verhoging van de flexibiliteit, verdergaande graad van specialisatie in uitvoering van werkzaamheden en kosten effectiviteit.

Ook in Nederland blijken opdrachtgevers steeds meer over te gaan tot de inschakeling van derden (toeleveranciers/aannemers) en krijgen aspecten als kwaliteit, veiligheid en milieu in toenemende mate aandacht bij selectie van toeleveranciers. Dit vindt niet alleen plaats in de proces industrie maar zeker ook daarbuiten. In toenemende mate gaan bedrijven zich meer toeleggen op de kernactiviteiten en worden werkzaamheden die daartoe niet behoren afgestoten naar derden. Het streven naar "partnerships" en "single sourcing" hoort daarbij.

Streven naar uniformiteit - de "Werkgroep Aannemer Veiligheid"

De situatie wat betreft veiligheidsevaluatie van opdrachtnemers is zo dat dit door iedere opdrachtgever op eigen wijze geschiedt. Enige vorm van uniformiteit is ver te zoeken - iedere opdrachtgever stelt zo zijn eigen eisen. Dit betekent dat aannemers door iedere opdrachtgever afzonderlijk worden beoordeeld, althans voor zover dit al gebeurt. Een aannemer die voor verschillende opdrachtgevers werkt moet zich dan ook steeds weer aanpassen aan de verschillende eisen van de verschillende opdrachtgevers. In deze situatie zit nu verandering en het ontstaan van de "Veiligheids Checklijst Aannemers" is een eerste stap om te komen tot een grotere mate van uniformiteit.

In december 1989 vond de eerste bijeenkomst plaats van wat later de "Landelijke Werkgroep Aannemer Veiligheid" werd. Deze bijeenkomst ontstond uit de vraag van enkele afzonderlijke opdrachtgevers om met anderen van gedachten te wisselen over "veiligheid van toeleveranciers". Met deze toeleveranciers werden bedoeld: aannemers, transportondernemingen en externe opslag. Na enkele bijeenkomsten werd de prioriteit gegeven aan "aannemers" (hier ook genoemd "opdrachtnemers"). De werkgroep omvatte vertegenwoordigers van Dupont de Nemour (Dordrecht), Nerefco (Europoort / Botlek), ESSO Raffinaderij (Rotterdam), AKZO (Arnhem), GE Plastics (Bergen op Zoom), DSM Limburg Services BV (Geleen), DOW Benelux (Terneuzen), NAM (Velsen) en DNV Benelux (Rotterdam). In het begin was dit een zaak van "goedwillende heren", echter met de vastberadenheid om een produkt te leveren dat een wezenlijke bijdrage zou betekenen aan de veiligheid in de proces industrie.

Tijdens de eerste bijeenkomst werd een tweetal vragen bekeken:

1. is het zinvol, wenselijk dan wel noodzakelijk om te komen tot meer uniforme beoordelingscriteria inzake het veiligheids-/milieubewustzijn en -gedrag van leveranciers van diensten?

De achterliggende gedachte was dat meer uniforme criteria het voor aannemers ook beter mogelijk zouden maken om hun eigen inspanningen te structureren en af te stemmen op de gelijke behoeften van verschillende opdrachtgevers.

2. is een dergelijk uniform beoordelingssysteem algemeen toe te passen en eventueel te doen uitvoeren door (een) onafhankelijke derde(n)?

De achterliggende gedachte hierbij is dat het zowel voor opdrachtgevers als voor opdrachtnemers aantrekkelijk zou zijn om tot een dergelijke aanpak te komen. Dit zou immers uitzicht bieden op een situatie waarbij het aantal beoordelingen (thans door individuele opdrachtgevers) per opdrachtnemer zou afnemen. Bovendien biedt dit op termijn de mogelijkheid om te komen tot een verdere formalisering van het beoordelingsproces en certificering, zo mogelijk onder toezicht van de Raad voor de Certificatie. De inspanningen van de werkgroep waren vooral gericht op het samenstellen van de "Veiligheids Checklijst Aannemers (VCA)" die het hart vormt van het huidige beoordelingssysteem.

De VCA - vragenlijst voor beoordeling

Deze vragenlijst die door de werkgroep werd ontwikkeld omvatte uiteindelijk 10 onderwerpen, als volgt:

1. Veiligheid en Milieu - Beleid en Organisatie, Management betrokkenheid
2. Selectie van Personeel
3. Voorlichting, onderricht en communicatie
4. Inkoop van materieel/diensten, keuring van middelen
5. (Algemene) Veiligheid en milieu inspecties/observaties
6. Regels/voorschriften, projectveiligheidsplan
7. Melding, onderzoek, registratie van ongevallen/incidenten en onveilige situaties
8. Risico identificatie veiligheid, gezondheid en milieu
9. Voorbereiding noodsituaties
10. Veiligheid en Milieu, communicatie en overleg

Deze onderwerpen omvatten gezamenlijk een 60-tal vragen. Deze vragen werden door de werkgroep gewaardeerd in drie categorieën, afhankelijk van de veronderstelde belangrijkheid van de vragen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot vragen met 10 punten, vragen met 5 punten en vragen met 2 punten. Daardoor ontstond een methodiek voor het kwantificeren van een veiligheidssysteem, zowel op de 10 onderdelen als m.b.t. het totaal.

De vragenlijst functioneert bij de evaluatie van de veiligheidsinspanningen van aannemerbedrijven. In principe worden daarbij de vragen gesteld en de antwoorden beoordeeld en geverifieerd voordat zij geaccepteerd worden en de desbetreffende punten worden toegekend. In het totaal omvat de vragenlijst ongeveer 180 zogenaamde "verificatie punten" die bij een dergelijke beoordeling aan de orde komen.

Eerste toepassing van VCA

Nadat de VCA was opgesteld werd een begin gemaakt met de toepassing ervan bij evaluatie van de veiligheidsinspanningen van aannemers. In het bijzonder zijn zijn te noemen de activiteiten door DSM en ESSO. DSM besloot om de evaluaties in eigen beheer uit te voeren terwijl ESSO met DNV Benelux een overeenkomst aanging om de evaluaties door de laatste partij te laten uitvoeren - een eerste stap op weg naar beoordeling door een onafhankelijke partij. Bij ESSO leidt dit tot de ESSO kwalificatie "General Safety Approved (GSA)" waarbij dan een percentage van de maximale score dient te worden behaald terwijl een aantal geïdentificeerde vragen bevestigend beantwoord moeten kunnen worden. Hoewel beide vormen van evaluatie (door opdrachtgever zelf dan wel door onafhankelijke derde) in principe mogelijk zijn is het streven naar beoordeling door onafhankelijke derden. Dit laatste maakt het beoordelingsproces onafhankelijker en maakt het mogelijk dit verder te stroomlijnen. Een belangrijke voordeel voor aannemers is dan ook dat het aantal beoordelingen hierdoor kan afnemen.

Een breder draagvlak - de EBB werkgroep VCA

Na totstandkoming van de vragenlijst heeft een ad-hoc EBB werkgroep gekeken naar de gedragscode en randvoorwaarden waaraan het beoordelingsproces zou moeten voldoen. Deze werkgroep omvatte vertegenwoordigers van Exxon Chemical, ESSO Benelux, Shell Pernis, ICI Holland, Dow Benelux, Wescon, Mourik Services en de Troost Pernis Groep. Het oordeel van deze werkgroep heeft in een later stadium geleid tot acceptatie van de VCA binnen de bij de EBB aangesloten bedrijven. Uiteindelijk is uit het werk van de twee werkgroepen de publikatie "Handleiding Veiligheids Checklijst Aannemers (VCA)" - tot stand gekomen 1.

Van Werkgroep naar Coördinatie Commissie - op weg naar Certificatie

De oorspronkelijk Landelijke Werkgroep wordt thans omgevormd tot Coördinatie Commissie. De samenstelling van de werkgroep is als volgt: 4 vertegenwoordigers van opdrachtge-

verszijde (ESSO, DSM, DOW en AKZO), vier vertegenwoordigers van opdrachtnemerszijde (UNETO, SIR en nog twee in te vullen plaatsen), 2 vertegenwoordigers van verificatie bureaus (BVQI en DNV Benelux) en 1 waarnemer van DGA. De Coördinatie Commissie werkt thans aan verdere formalisering van VCA en de toepassing ervan. Een en ander geschiedt onder leiding van voorzitter (van opdrachtgeverszijde) en secretaris (van opdrachtnemers kant). Plaatsing van het secretariaat is daarbij een van de eerste aandachtspunten.

Doelstelling van de Coördinatie Commissie is toezicht te houden op het juiste gebruik van de VCA en om op zo kort mogelijke termijn te komen tot een meer formele beoordeling onder toezicht van de Raad voor de Certificatie. Daarbij zou de Coördinatie Commissie optreden m.b.t. alle verificatie bureaus terwijl de Raad dan zou toezien op de juiste uitvoering van de evaluaties. Op die wijze wordt de beste basis geschapen voor uniforme, onafhankelijke, beoordeling.

De uiteindelijke beoordeling zou kunnen plaatsvinden in de vorm van een Certificaat bij het behalen van een minimum grens (soortgelijk aan de GSA kwalificatie die thans wordt verstrekt door ESSO). Ook is het echter mogelijk dat de beoordeling uitmondt in een profiel (bestaande uit een procentuele evaluatie per onderwerp) tezamen met een gemiddelde procentuele score en een rapport. Dit laatste kan door de aannemer gebruikt worden in het kader van verbetering van zijn veiligheidsbeheersysteem, terwijl het de opdrachtgever een beter inzicht geeft in de sterke en zwakke kanten van het veiligheidssysteem van de betrokken aannemer.

VCA - een toekomst van verbetering en meer universele toepassing

- **Verdere ontwikkeling van de VCA en haar toepassing.**
Toekomstige ontwikkeling van de VCA betreft, naast formele certificering, vooral de noodzakelijke aanpassing en verbetering op basis van de ervaringen. Deze verbetering zal worden gecoördineerd door de Coördinatie Commissie en betreft vooral de invulling van hetgeen binnen de evaluatie geaccepteerd kan worden. Dit laatste draagt in belangrijke mate bij tot duidelijkheid bij evaluatie en meer uniformiteit bij de beoordeling.

- **Naar een breder draagvlak in de proces industrie**
In eerste instantie wordt gestreefd naar een verdere acceptatie van de VCA activiteiten binnen de industrietak waar de initiatieven werden genomen. Uit de huidige ervaringen blijkt dat ook bedrijven die niet deelnamen aan de oorspronkelijke werkgroep al verwijzen naar de VCA. Vooral ook de aannemers kunnen een belangrijke rol spelen bij de verbreiding van VCA en acceptatie ervan door het verwijzen daarna in contacten met opdrachtgevers. Op nationaal niveau wordt, vanuit de

Onderhoud

Coördinatie Commissie, gezocht naar ondersteuning van belangengroepen. Daarbij wordt vooral ook gedacht aan de VN-CI.

- Uitbreiding naar andere bedrijfstakken

Naast deze inhoudelijke ontwikkeling wordt verwacht dat ook andere industrie takken belangstelling zullen tonen voor de VCA activiteiten. Zoals bijvoorbeeld in offshore industrie waar contacten tussen NOGEPA en IRO bestaan m.b.t. de "A contractors".

Het is de verwachting dat het VCA proces zich als een olie-vlek zal uitbreiden vooral nadat de meer formele certificatie een feit is geworden en er op die manier meer aandacht aan het proces kan worden gegeven. Naast verdere belangstelling in de proces industrie wordt ook verwacht dat de daarbuiten belangstelling zal gaan bestaan.

- Uitbreiding buiten Nederland

De VCA is vooral een Nederlands gebeuren en een soortgelijke activiteit op een vergelijkbare schaal in het buitenland is niet bekend. Door de activiteiten van verschillende opdrachtgevers in Nederland echter komen ook aannemers uit België, Duitsland, UK, Frankrijk en Italië met de VCA in contact. We leven per slot van rekening in een toenemende internationale markt.

Inmiddels blijkt in België (rond Antwerpen) sprake van een meer gestructureerde belangstelling, terwijl er van de zijde van CEFIC belangstelling bestaat om de VCA op te nemen in een CEFIC richtlijn m.b.t. aannemers.

1) De VCA kan tegen een gering bedrag worden verkregen bij de Stichting Europort / Botlek Belangen te Schiedam (telefoon 010 - 437 10 66).

Wanson

Industriële ketels

STEAMBLOC stoomketel
De STEAMBLOC is een voorrang-
stoomketel voor stoom of
heet water.
• Ketel werkt
• volledig
• automatisch
• Geschikt voor
alle brandstoffen
• Capaciteiten van 150 tot 38.000 kg/h
van 100-28.000 kW

Luchtbehandeling

Toepassingen: verwarming van grote ruimten, ventilatie-
proeven en procesluchtverwarmers, cleanrooms etc.
Capaciteiten van 29-1190 kW.

VAPORAX stoomgeneratoren

De VAPORAX stoomgenerator, serie II, is een zeer com-
pacte en zuinige stoomerin, die werkt met onmiddellijke
verdamping.
Hi is geschikt voor capaciteiten van 150-8000 kg per uur.

Luchtverwarmers - direct of indirect gestookt.

Elektrisch - gas- of oliegestookt
Warm water: 90-70°C: 10-150 kW
Heet water: 100-110°C: 12,5-175 kW
Stoom: 0,5 bar: 10-240 kW
Thermische vloerstof: 240-200°C: 50-200 kW

THERMOPAC thermische vloeistofketel

Bijzonderheden:
• Nauwkeurige temperatuur-
regeling
• Van 70° tot 350°C of meer
• Geschikt voor alle brand-
stoffen, ook elektrisch
• Capaciteiten tot 9,3 MW

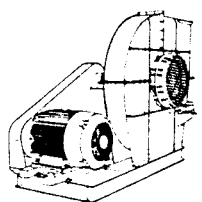
Waterbehandeling

60 jaar ervaring in:
Proceswater en Afvalwater.

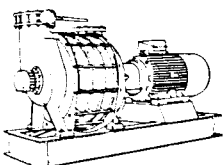
WANSON BV
Postbus 10 - 1380 AA Weesp
Nijverheidslaan 34
Telefoon 02940-13451
Fax 02940-18198
Lid van de groep Babcock Enterprise.

Zaken doen met **WANSON**
betekent verzekerd zijn van ontwerp,
fabricage, inbedrijfstelling en service
door dezelfde organisatie.

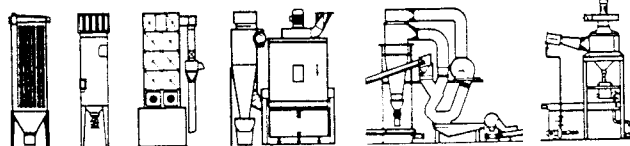
your air is our care

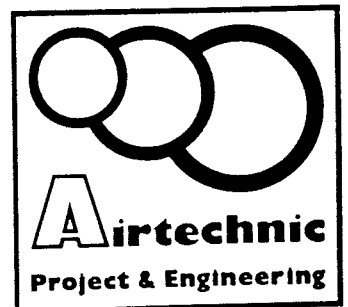
Airtechnic
industriële centri-
fugale ventilatoren

Airtechnic meer-
traps centrifugale
blowers
en exhausters

Airtechnic ontstoffers - Airtechnic turnkey projecten - Airtechnic engineering

Airtechnic bv

Postbus 5085, 5800 GB Venray Telefoonnr. 00.31.(0)4780-11919 Telefaxnr. 12340